

Sotaren – en historisk turgubbe, hjälte och charmör

VI KAN ALLA RELATERA till sotaren och vi har alla en bild av denna smått mytomspunna figur. Han återkommer i sagor, han syns i barnböcker och på vita duken. Som företrädare för ett av världens äldsta yrken har han otaliga berättelser att förmedla, från många epoker och skeenden. Det ser vi inte minst i den här boken som samlar bildhistoria från två sekel.

LOTTA DAHLBÄCK LINDÉN har skrivit boken och sotarkorten är mestadels från Lottas och hennes mans samling, bestående av över 700 kort, som de gemensamt har byggt upp genom ett enträget sökande – på antikvariat, kuriosa- och antikmässor – världen över. På 212 sidor presenteras hennes favoriter. Korten kompletteras av kort från muséers arkiv och visar sotare i olika miljöer och situationer. Här möter du sotaren i form av grovarbetare och hjälte – men också som turgubbe och charmör.

SOTARE PÅ KORT är en bok för dig som vill veta mer om ett av världens äldsta yrken, och en bok för dig som är allmänt intresserad av samhälle, historia, kultur och tradition. Varje kort har sin egen berättelse att förmedla och med sotaren som utgångspunkt vävs många trådar ihop. För det här är inte bara en berättelse om ett fascinerande yrke utan också om epoker och skeenden i människors liv.

Läs om turgubben...

MÄNNISKAN HAR under långa tider haft olika föreställningar om tur och lycka, likväl som otur och olycka. Även om de flesta kanske inte spottar när de ser en svart katt korsa sin väg, eller undviker att gå under en steg, så är dessa föreställningar ändå något som finns i många människors medvetanden. Det finns en mängd olika lyckosymboler, varav sotaren är en, och dessa avbildas gärna på vykort. Vykorten som sprids i mängder över hela världen kan därför ses som kulturbärare, som för vidare gamla föreställningar och traditioner.

...och den belevade

TILL OCH MED sotare på nöjesstrader har getts ut som vykort. Här syns allt från värmländska lustspel till förra sekelskiftets musikalerna i London. Sotare på vykort har faktiskt också en liten länk till den italienska renässanstatern, genom de harlekiner som sotarna emellanåt avbildats tillsammans med.

Fängslas av charmören...

ÄVEN OM MÅN OCH BARN obestridligt dominerar på de vykortsmotiv som avbildar sotare, finns trots allt en del vykort som också visar kvinnliga sotare. Annars är det mer vanligt att kvinnorna på sotarynkorten inte själva utövar sotaryrket utan mer fungerar som sällskap eller prydnad i sotarens omedelbara närhet. Sotaren tycks ha ett angenämt förhållande till kvinnorna i sin omgivning, understundom spjuveraktigt, i synnerhet på vykort med skämtsamt innehåll.

...och den som avväpnar

HUMORGENREN SYNLIIGGÖR kulturella skillnader. I Sverige förekommer inte de humoristiska sotarmotiven i samma omfattning som exempelvis i Storbritannien. Också arbetsverktygen visar på olikheter mellan länderna. De säregna verktyg som sotarna i Storbritannien har använt sig av, bäddar för skämt som inte har förutsättningar att gå hem på den svenska marknaden.

Läs om historia & tradition...

Arbetsredskapen kan ses som sotarens förlängda arm. Men de är inte bara instrument för att få ett visst arbetsmoment utfört. De har också stort symbolvärde eftersom de ger uttryck för en yrkesidentitet. Arbetsredskapen är en av de allra viktigaste och mest grundläggande beståndsdelarna som bär upp sotarnas identitet och kultur. Det kan exemplifieras av att sotare ytterst sällan avbildas utan sina arbetsredskap. Däremot förekommer det motsatta – motiv med bara sotarens arbetsredskap, utan att sotaren själv figurerar på kortet.

Sotare på kort ISBN: 978-91-977883-0-4

Språk: Svenska. **Författare:** Lotta Dahlbäck Lindén. **Utgivning:** v.49, 2008
Med vykortsmotiv av bl a: Einar Nerman, Jenny Nyström, Curt Nyström, Ilon Wikland, Maj Fagerberg, Aina Stenberg, Gunilla Stierngranat, Georg Stoopendahl, Yvonne Jerring, Josabeth Sjöberg, Harry Ceson m.fl.
Sidor: 212. **Format:** 210 x 265 mm. **Bindning:** Hårpärm. **Vikt:** 970 g.

Fråga efter Sotare på kort i din bokhandel eller beställ företagspaket på www.avabok.se

Om författaren:

Sotare på kort är Lotta Dahlbäck Lindéns första bok. Hon är född i Jakobstad, Finland, och bosatt i Upplands Väsby. Till vardags arbetar hon som handläggare på Ersta Sköndal Högskola och har tidigare arbetat på Vetenskapsrådet som forskningsadministratör. Hon har sedan länge varit fascinerad av sotaryrket, vilket förutom examensarbetet vid Umeå Universitet bidragit till många års samlande av vykort och brevkort med sotarmotiv.

ÅVA BOK/Åva Förlag,
Träffgatan 2, 136 44 HANINGE.
Tel: 08-745 72 82, info@avabok.se